

Pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci

- Pojem štátna pomoc
- Test štátnej pomoci

Stanislava Krajčírová
Odbor štátnej pomoci
statnapomoc@antimon.gov.sk

Právna úprava v oblasti štátnej pomoci

- ❑ Článok 107 až 109 Zmluvy o fungovaní EÚ
- ❑ Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 z 13.7.2015, stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (kodifikované znenie),
- ❑ Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/2282 z 27.11.2015, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 794/2004 , pokiaľ ide o oznamovacie a informačné formuláre
- ❑ Nariadenie č. 651/2014 z 17.6.2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy
- ❑ Právne predpisy Európskej únie upravujúce poskytovanie štátnej pomoci podľa jednotlivých účelov,
- ❑ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci).

Čo je to štátna pomoc?

Článok 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ (ďalej len „ZFEÚ“) definuje štátnu pomoc:

- ako pomoc poskytovanú v **akejkoľvek forme členským štátom** alebo **zo štátnych prostriedkov**, ktorá **narúša hospodársku súťaž** alebo **hrozí narušením hospodárskej súťaže** tým, že **zvýhodňuje určitých podnikateľov** alebo **výrobu určitých druhov tovaru**, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ **ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi**.

Pravidlá štátnej pomoci sa vo všeobecnosti **uplatňujú len vtedy, ak je príjemcom pomoci podnik.**

- Podnik:** akýkoľvek subjekt **vykonávajúci hospodársku činnosť** bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania.
- Označenie konkrétneho subjektu za podnik **závisí od povahy jeho činnosti.**

Táto všeobecná zásada má **tri podstatné dôsledky:**

1. Status subjektu podľa vnútroštátneho práva nerozhoduje
 2. Nie je podstatné, či bol subjekt založený s cieľom dosahovať zisk
 3. Klasifikácia subjektu sa vždy týka konkrétnej činnosti
- Viaceré oddelené právne subjekty možno na účely uplatnenia pravidiel štátnej pomoci pokladať za subjekty tvoriace jednu hospodársku jednotku. Táto hospodárska jednotka sa potom pokladá za relevantný podnik. Súdny dvor považuje za relevantnú existenciu kontrolného podielu a iných funkčných, hospodárskych a organických prepojení.

Pojem hospodárska činnosť

- ❑ **Hospodárska činnosť:** akákoľvek činnosť pozostávajúca z ponuky tovarov a/alebo služieb na danom trhu. Hospodárska povaha činnosti ako takej nezávisí od toho, či táto činnosť tvorí zisk.
- ❑ Ak pre danú činnosť existuje trh, akokoľvek obmedzený, potom je táto činnosť organizovaná na trhových zásadách a musí sa považovať za hospodársku. Pravidlá štátnej pomoci sa uplatňujú len tam, kde sa vykonáva určitá činnosť v trhovom prostredí. Otázka existencie trhu môže závisieť aj od spôsobu organizácie týchto služieb v konkrétnom členskom štáte (zdravotná starostlivosť, sociálne zabezpečenie a pod.).

Definície hospodárskej činnosti vyplývajúce z judikatúry:

- ❑ Na objasnenie rozdielu medzi hospodárskymi a nehospodárskymi činnosťami Súdny dvor Európskej únie opakovane rozhodol, že **každá činnosť, spočívajúca v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu je hospodárskou činnosťou.**
- ❑ Služby, ktoré možno kvalifikovať ako hospodárska činnosť predstavujú **plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu.** Odplata predstavuje hospodárske protiplnenie daného poskytnutia služby.
- ❑ Kritériom posúdenia hospodárskeho charakteru činnosti môže byť aj kritérium, či by **činnosť mohla byť aspoň v zásade vykonávaná súkromným podnikom** zameraným na zisk.

Príklady nehospodárskych činností

Výkon verejných právomocí

- Činnosť tvorí súčasť základných funkcií štátu alebo je spojená s týmito funkciami svojou povahou, cieľom a pravidlami, ktorým podlieha

Sociálne zabezpečenie a zdravotná starostlivosť

- Systémy založené na solidarite vs. hospodárske systémy

Vzdelávanie a výskumná činnosť

- Verejné vzdelávanie organizované v rámci vnútroštátneho systému vzdelávania
- Na nehospodársku povahu verejného vzdelávania nemá v zásade vplyv platenia prípadného poplatku za výučbu alebo zápis do školy, ktorý predstavuje príspevok na prevádzkové náklady systému (pokrýva iba zlomok skutočných nákladov na službu, nepredstavuje odmenu za poskytovanú službu)
- Primárne činnosti univerzít a výskumných organizácií

Kultúra a ochrana kultúrneho dedičstva vrátane ochrany prírody

- Činnosti organizované nekomerčným spôsobom a činnosti, ktoré sú objektívne nenahraditeľné, vylúčená existencia skutočného trhu
- Verejné financovanie činností v oblasti kultúry alebo ochrany kultúrneho dedičstva, ktoré sú prístupné pre verejnosť a nespokatnené nemusia predstavovať štátnu pomoc
- Peňažný príspevok vyberaný od návštevníkov alebo účastníkov činností v oblasti kultúry, ktorý pokrýva **len zlomok skutočných nákladov**, nemení nehospodársku povahu tejto činnosti (nejde o skutočnú odplatu za poskytované služby)

Kritéria štátnej pomoci – test štátnej pomoci

Štátnou pomocou sú také opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú všetky kumulatívne kritériá uvedené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, t. j.:

- prevod štátnych zdrojov (tiež označované ako verejné zdroje) a pripísateľnosť opatrenia pomoci štátu, dve oddelené a kumulatívne podmienky existencie štátnej pomoci
- Hospodárska výhoda - ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci,
- Zvýhodnenie „určitých podnikov alebo výroby určitých druhov tovarov, selektívnosť opatrenia pomoci,
- narušenie (stačí aj potenciálne) hospodárskej súťaže a
- vplyv (stačí aj potenciálny) na obchod medzi členskými štátmi Európskej únie.

Verejné zdroje a pripísateľnosť štátu

- Za štátnu pomoc podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa pokladajú len **výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov**.
- Za štátne zdroje možno považovať **všetky zdroje verejného sektora** vrátane zdrojov vnútroštátnych (regionálnych alebo iných) a za istých okolností aj zdroje súkromných subjektov.
- Prostriedky verejných podnikov** tiež predstavujú verejné zdroje, pretože štát môže usmerňovať ich použitie.
- Prevod zdrojov nie je dôležitý, pokiaľ pred ich priamym alebo nepriamym presunom príjemcom boli pod verejnou kontrolou.
- V prípadoch, keď orgán verejnej moci poskytne pomoc príjemcovi, toto opatrenie je vo svojej podstate pripísateľné štátu, aj keď je predmetný orgán po právnej stránke autonómny od iných orgánov verejnej moci. To isté platí aj v prípade, ak orgán verejnej moci poverí súkromný alebo verejný subjekt spravovaním opatrenia poskytujúceho výhodu.

Verejné zdroje nepredstavujú:

- Zdroje pochádzajúce od Európskej únie alebo od medzinárodných finančných inštitúcií, ak vnútroštátne orgány nemajú možnosť rozhodovať o ich použití na základe vlastného uváženia.
- Súkromné zdroje, ktoré sa prerozdeľujú bez akéhokoľvek zapojenia štátu.
- Finančné prostriedky tretích krajín.

Ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci

- Každá hospodárska výhoda, **ktorú by podnik nemohol získať za bežných trhových podmienok**, teda bez zásahu štátu. Relevantný je len vplyv opatrenia na podnik, a nie príčina ani cieľ zásahu štátu.
- Výhoda je prítomná vždy, keď sa **v dôsledku zásahu štátu zlepší finančná situácia podniku** za podmienok, ktoré sú odlišné od bežných trhových podmienok.

Hospodárska výhoda nie je prítomná pri splnení kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve

- Zásada súkromného investora v trhovom hospodárstve
- Kritérium súkromného veriteľa
- Kritérium súkromného predávajúceho

Selektívnosť opatrenia pomoci

- Za selektívne opatrenia je možné považovať opatrenia, ktoré **selektívnym spôsobom zvyhodňujú niektoré podniky** alebo kategórie podnikov, alebo **niektoré odvetvia hospodárstva**.
- Všeobecné opatrenia**, ktoré sú reálne otvorené pre všetky podniky vo všetkých odvetviach hospodárstva pôsobiace v štáte na rovnocennom základe, nie sú selektívne. Rozsah ich pôsobnosti však nesmie byť de facto ohraničený faktormi, ktoré obmedzujú ich praktický účinok.

Narušenie hospodárskej súťaže

- Opatrenie poskytnuté štátom sa pokladá za opatrenie narúšajúce hospodársku súťaž alebo hroziace narušením hospodárskej súťaže, ak sa ním môže **zlepšiť konkurenčné postavenie príjemcu** v porovnaní s inými podnikmi, s ktorými súťaží.
- Z hľadiska vymedzenia pojmu štátna pomoc sa nevyžaduje, aby narušenie hospodárskej súťaže bolo významné alebo značné.
- Samotná skutočnosť, že výška pomoci je nízka alebo že podnik, ktorý je jej príjemcom, je malý, nevylučuje narušenie hospodárskej súťaže alebo hrozbu narušenia hospodárskej súťaže.

Kritéria štátnej pomoci – test štátnej pomoci

- ❑ **Zákonný monopol** vylučuje hospodársku súťaž na trhu, ale aj o trh, a to tým, že vylučuje akúkoľvek možnú hospodársku súťaž o výhradné poskytovanie predmetnej služby
 - Služba je vyhradená zákonom alebo regulačnými opatreniami výhradnému poskytovateľovi
 - Akýkoľvek iný subjekt má jednoznačne zakázané poskytovať túto službu (ani na uspokojenie možného zvyškového dopytu niektorých skupín zákazníkov)
 - Služba nekonkuruje iným službám
 - Ak je poskytovateľ služby činný na inom geografickom alebo produktovom trhu, ktorý je otvorený hospodárskej súťaži, krížové subvencovanie musí byť vylúčené

- ❑ Neexistencia priamej hospodárskej súťaže medzi infraštruktúrami je typická pre komplexné sieťové infraštruktúry, ktoré sú **prirodzenými monopolmi**.
 - Infraštruktúra nie je vystavená žiadnej priamej hospodárskej súťaži
 - Súkromné financovanie je v predmetnom odvetví a členskom štáte bezvýznamné a
 - Infraštruktúra nie je navrhnutá tak, aby selektívne zvýhodňovala konkrétny podnik alebo odvetvie, ale predstavuje prínos pre celú spoločnosť

Vplyv na obchod medzi členskými štátmi

- Súdy Európskej únie rozhodli, že *„ak finančná pomoc priznaná štátom posilňuje postavenie podniku v porovnaní s inými podnikmi, ktoré si konkurujú v obchode v rámci Európskej únie, tento obchod sa musí považovať za ovplyvnený pomocou“*.
- V tejto súvislosti nie je potrebné určiť, že pomoc má skutočný vplyv na obchod medzi členskými štátmi, ale len to, **či môže mať vplyv** na tento obchod.
- Vplyv na obchod však **nemôže byť len čisto hypotetický** alebo **predpokladaný**.

Vplyv na obchod medzi členskými štátmi - Lokálny charakter opatrenia

- ❑ Európska komisia vo viacerých rozhodnutiach dospela k záveru, že **vzhľadom na osobité okolnosti prípadov malo opatrenie iba miestny vplyv**, takže neovplyvnilo obchod medzi členskými štátmi.
- ❑ Európska komisia sa v týchto prípadoch predovšetkým ubezpečila, že:
 - príjemca **dodával tovar alebo služby v obmedzenej oblasti** v rámci členského štátu a neexistovala pravdepodobnosť, že by prilákal zákazníkov z iných členských štátov,
 - sa nedalo predpokladať, že by opatrenie malo viac než **len okrajový vplyv na podmienky cezhraničných investícií alebo usadenie sa**.*

**pozn.: Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie*

- ❑ **Každé takéto opatrenie je potrebné posúdiť osobitne** („analýza pre istotu“).
- ❑ Definitívne rozhodnúť, či by v danom prípade išlo o poskytnutie štátnej pomoci, však môže len Európska komisia v zmysle čl. 108 ZFEÚ, resp. Súdny dvor Európskej únie.

Príklady možného lokálneho charakteru opatrení pomoci:

- nemocnice a iné zdravotnícke zariadenia** poskytujúce bežné spektrum lekárskeho služieb zameraných na miestne obyvateľstvo, v prípade ktorých je nepravdepodobné, že by prilákali zákazníkov alebo investície z iných členských štátov,
- športové a rekreačné zariadenia** slúžiace prevažne miestnemu obyvateľstvu, v prípade ktorých je nepravdepodobné, že by prilákali zákazníkov alebo investície z iných krajín,
- kultúrne podujatia** (podľa názoru Európskej komisie môže mať vplyv na obchod financovanie poskytnuté veľkým a renomovaným kultúrnym inštitúciám a podujatiam v členskom štáte, ktoré sú propagované ďaleko za hranicami svojho domovského regiónu),
- spravodajské médiá a/alebo kultúrne produkty**, ktoré majú z jazykových alebo geografických dôvodov lokálne obmedzené publikum,
- konferenčné centrum**, v prípade ktorého umiestnenie a potenciálny vplyv pomoci na ceny pravdepodobne nespôsobí odliv používateľov z iných centier v iných členských štátoch,
- financovanie určitých **lanových dráh** v oblastiach s malým počtom zariadení a s obmedzeným vybavením v oblasti cestovného ruchu.

Lokálny charakter v rozhodovacej praxi Európskej komisie – vybrané rozhodnutia

Malé lokálne múzeá

- EK vo viacerých svojich rozhodnutiach týkajúcich sa múzeí konštatovala, že vo všeobecnosti, pomoc poskytnutá malým miestnym múzeám sa nepovažuje za štátnu pomoc, s výnimkou významných a medzinárodných múzeí.
- *Rozhodnutie EK NN136a/2002 "Ecomusée d'Alsace" a Rozhodnutie EK N 630/2003 "Local Museums Sardinia"* EK uviedla napr., že:
 - múzejná činnosť **nie je vo všeobecnosti predmetom obchodu medzi členskými štátmi**, s výnimkou významných a medzinárodných múzeí,
 - obyvatelia členských štátov **nenavštevujú zahraničie s hlavným cieľom návštevy** takéhoto múzea.

Rozhodnutie EK SG(2001) D/285046 Štátna pomoc N258/00 – Nemecké kúpalisko Dorsten

- EK sa zamerala na posúdenie kritéria **vplyvu na obchod medzi členskými štátmi**,
- mesto Dorsten prevádzkuje niekoľko verejných bazénov so stratou. Vzhľadom na značné náklady spojené s renováciou a vybudovaním nového bazéna sa mesto rozhodlo nájsť súkromného investora, ktorý udrží tieto služby otvorené pre miestne obyvateľstvo,
- v rámci bazéna je len nevyhnutné zariadenie ako sú šatne a sprchy, prípadne jednoduché doplnkové atrakcie ako napr. sauna, tobogan,
- bazén je využívaný predovšetkým obyvateľmi mesta a jeho okolia,
- bazén môžu bez poplatku užívať školy a plavecké kluby.

EK vo svojom rozhodnutí uviedla, že v zhlľadom na informácie predložené Nemeckom prakticky **neexistuje žiadna pravdepodobnosť ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi EÚ**.

- EK tiež uviedla, že je potrebné rozlišovať jasný rozdiel medzi takouto pomocou a pomocou napr. na podporu veľkých tematických aquaparkov zameraných na vnútroštátny alebo dokonca medzinárodný trh, ktoré slúžia ako prostriedok pre rozvoj cestovného ruchu a turistiky, ktoré by prilákali medzinárodných návštevníkov a mohli by svojou povahou ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

Rozhodnutie EK č. SA.46817 – Slovenská republika – Predaj budovy bývalého centra zdravotnej starostlivosti v Turzovke

- 15.11.2016 Slovenská republika notifikovala z dôvodu právnej istoty EK **opatrenie vo veci predaja budovy bývalého centra zdravotnej starostlivosti v Turzovke** (ďalej len „poliklinika“) domnievajúc sa, že príslušné **opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc**.
- Európska komisia 5.1.2017 a 31.3.2017 zaslala slovenským orgánom žiadosti o doplňujúce informácie (predloženie kúpno-predajnej zmluvy a podnikateľského plánu, informácia o tom, ako je zabezpečené dodržanie podmienky zachovania rozsahu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, či sú poskytovatelia zdravotnej starostlivosti občanmi Slovenskej republiky, uvedenie počtu očakávaných pacientov - občanov ako aj cudzích štátnych príslušníkov), na ktoré slovenské orgány odpovedali 3.2.2017 a 3.5.2017.
- Finálne rozhodnutie Európskej komisie bolo prijaté 24.05.2017.

Rozhodnutie SA.46817 – Centrum zdravotnej starostlivosti v Turzovke

- **Poliklinika v Turzovke je majetkom Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK).** Nachádza sa v severozápadnej časti Žilinského kraja v okrese Čadca, pričom spádová oblasť predstavuje približne 260 km² s 23 140 obyvateľmi. Oblasť hraničí na severozápade s Českou republikou. Budovy sú približne 30 rokov staré, takmer 63 % celkovej plochy bolo **prenajatej poskytovateľom zdravotnej starostlivosti,**
- V súlade so zásadami hospodárenia s majetkom Žilinského kraja sa rozhodlo, že keďže polikliniku v Turzovke **by bolo neustále nutné finančne dotovať, klasifikovala sa ako určená na predaj z dôvodu potreby významných investícií v záujme jej obnovenia.**
- Znaleckým ohodnotením bola stanovená hodnota polikliniky vo výške 904 000 eur, pričom ŽSK zvolil pri predaji majetku postup v zmysle § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 446/2001 o majetku vyšších územných celkov v platnom znení – **prevod majetku z dôvodu hodného osobitného zreteľa,** za cenu 307 902 Eur **pod podmienkou vykonania ďalších investícií v priebehu najbližších 10 rokov** vo výške 505 698 Eur.
- Predaj polikliniky v Turzovke je podmienený tým, že **rozsah zdravotnej starostlivosti v súčasnosti poskytovanej v predmetnej poliklinike sa zachová počas obdobia najbližších 10 rokov.**

Argumenty EK:

- EK sa zamerala na naplnenie znaku **vplyvu na obchod medzi členskými štátmi EÚ**.
- Prijemcom pomoci je v tomto prípade spoločnosť, ktorú založili štyria poskytovatelia zdravotnej starostlivosti v súčasnosti pôsobiaci v budove polikliniky v Turzovke, ktorí poskytujú služby výlučne v Turzovke.
- V súčasnosti je v ambulantnom zariadení v Turzovke **vyšetrených/ošetrených približne 94 000 pacientov**, pričom približne **len 16 z nich predstavujú cudzí štátni príslušníci (0,017%)**. Vzhľadom na prognózy demografického vývoja sa v oblasti nepočíta s nijakým zvýšením tohto počtu v budúcnosti.
- Služby poskytované v poliklinike **sú štandardné lekárske služby zamerané na miestne obyvateľstvo**.
- Výber poskytovateľa zdravotnej starostlivosti je do veľkej miery **ovplyvnení materinským jazykom a črtami vnútroštátneho systému zdravotníctva** a úhrad za zdravotnú starostlivosť.
- EK dospela k záveru, že **štandardné služby zdravotnej starostlivosti a lekárskej starostlivosti za bežných okolností poskytované v rámci relatívne malého geografického územia by nemali byť považované za ovplyvňujúce obchod medzi členskými štátmi EU**, keďže hospodárska súťaž sa vyskytuje len na miestnej úrovni.

Rozhodnutie SA.46817 – Centrum zdravotnej starostlivosti v Turzovke

- Z dostupných informácií vyplýva, že **cezhraničné ošetrenia majú len marginálny význam** (len 16 z 94 000 pacientov), čo podporuje záver o **neexistencii cezhraničnej hospodárskej súťaže**.
- Žiaden zo štyroch príjemcov **nepôsobí a nemá v úmysle pôsobiť na trhoch iných ako na miestnom všeobecnom trhu** so službami zdravotnej starostlivosti.
- S ohľadom na dodatočné záväzky spojené s predajom, je **konečná výhoda pre príjemcu dosť obmedzená**.
- V spádovej oblasti je vo všeobecnosti len **veľmi malý podiel podnikov so zahraničnou účasťou**, pričom **žiadny z nich nie je poskytovateľom služieb zdravotnej starostlivosti**.
- S ohľadom na uvedené EK pripúšťa, že **v spádovej oblasti nie je žiaden dopyt po podobnom majetku**. Spádová oblasť je **odľahlá, s nepriaznivou demografickou prognózou a charakteristická nízkou atraktivitou pre investorov**.
- S ohľadom na záväzky spojené s predajom polikliniky sa **nejaví ako pravdepodobné, že by o ňu mohli mať záujem investori z iných členských štátov**.
- EK zastáva názor, že **opatrenie nemá potenciál ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi**.

Záver EK:

- Opatrenie **nepredstavuje štátnu pomoc** v zmysle čl. 107 ods. 1 ZFEÚ.

Pomoc pre staviteľov / vlastníkov

- Výstavba akéhokoľvek typu infraštruktúry, ktorá sa má hospodársky využívať je sama o sebe hospodárskou činnosťou, tzn. na jej financovanie sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci
- Verejné financovanie infraštruktúry, ktorá sa nemá komerčne využívať, je v zásade vylúčené z uplatňovania pravidiel štátnej pomoci (verejné cesty, mosty alebo kanály dané do užívania verejnosti bez akýchkoľvek obmedzení)

Pomoc pre prevádzkovateľa infraštruktúry

- Hospodárska výhoda je vylúčená, napr. keď je koncesia na prevádzku infraštruktúry udelená za kladnú cenu prostredníctvom verejného obstarávania

Pomoc pre koncových užívateľov infraštruktúry

- Výhoda vylúčená ak sa infraštruktúra sprístupňuje používateľom za trhových podmienok

Vyhradená infraštruktúra

- Infraštruktúra, ktorá je vybudovaná pre vopred identifikovateľný podnik (podniky), a ktorá je prispôbená jeho (ich) potrebám

Infraštruktúra a test štátnej pomoci

Analytické prehľady pre infraštruktúru vypracované Komisiou, ktoré sú právne nezáväzné a obsahujú pravidlá týkajúce sa štátnej pomoci pre financovanie konkrétneho typu infraštruktúry

- Úvodný (všeobecný) analytický prehľad
- Vodohospodárska infraštruktúra
- Infraštruktúra ciest, mostov, tunelov a vnútrozemských vodných ciest
- Infraštruktúra železničnej dopravy, metro a miestna doprava
- Prístavná infraštruktúra
- Kultúrna infraštruktúra
- Širokopásmová infraštruktúra
- Infraštruktúra zameraná na oblasť letísk
- Infraštruktúra výskumu, vývoja a inovácií
- Športová a multifunkčná rekreačná infraštruktúra
- Energetická infraštruktúra
- Infraštruktúra odpadových služieb

Infraštruktúra a test štátnej pomoci

☐ Cestná infraštruktúra

- Bezplatné verejné používanie ciest je považované za všeobecnú infraštruktúru, ktoré nepodlieha pravidlám o štátnej pomoci;
- Prevádzka mýtnych ciest v mnohých prípadoch predstavuje hospodársku činnosť;
- Bezplatné verejné používanie mostov, tunelov a vnútrozemských vodných ciest (napr. rieky a kanály) – všeobecná infraštruktúra;

☐ Vodovodné a kanalizačné siete

- Vybudovanie komplexnej vodovodnej a kanalizačnej siete zvyčajne nepredstavuje štátnu pomoc;
- Prevádzka vodovodných a kanalizačných sietí predstavuje hospodársku činnosť;

☐ Športová infraštruktúra – podpora športových klubov

- Profesionálne športové kluby - zapájajú sa do hospodárskych činností ako sú prestupy hráčov, uzatváranie reklamných a sponzorských zmlúv, predaj vysielacích práv, distribúcia reklamných predmetov - pravidlá štátnej pomoci
- Pojem profesionálny klub – chápu sa tým napr. kluby pôsobiace v prvých dvoch najvyšších súťažiach;
- Amatérska športová činnosť – športové kluby pôsobiace na nižších úrovniach a telovýchovné jednoty - mimo pravidiel štátnej pomoci
- **Podpora na činnosť mládeže** - podpora nepredstavuje štátnu pomoc, ak štát prostredníctvom tejto podpory plní svoje úlohy v oblasti vzdelávania
- **Podpora športových podujatí** - športové akcie bez nadväznosti na určitý typ športového klubu, za určitých podmienok mimo pravidiel štátnej pomoci

Prenájom a predaj majetku obce/VÚC z dôvodu hodného osobitného zreteľa

- V zmysle § 9a ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“) **je obec pri prevodoch vlastníctva majetku obce povinná vytvoriť súťažné prostredie** niektorým z postupov podľa § 9a ods. 1 zákona o majetku obcí a **majetok previesť za cenu za akú sa v tom čase a na tom mieste obvykle predávajú na dohodnutý účel veci toho istého druhu alebo za porovnateľné veci, okrem prevodu majetku obce z dôvodu hodného osobitného zreteľa**, o ktorom obecné zastupiteľstvo rozhodne trojpätinovou väčšinou hlasov všetkých poslancov.
- Podľa § 9a ods. 10 zákona o majetku obcí **osobitné predpisy v oblasti štátnej pomoci nie sú zákonom o majetku obcí dotknuté**. To znamená, že **každý prípad nakladania so svojím majetkom musí preto obec posúdiť aj z hľadiska štátnej pomoci**.
- Podľa § 6 ods. 2 písm. d) zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci) (ďalej len „zákon o štátnej pomoci“) **nepriamou formou pomoci je poskytnutie výhody príjemcovi v nepeňažnej forme, a to predaj nehnuteľného majetku štátu, vyššieho územného celku alebo obce za cenu nižšiu, ako je trhovú cenu**.

Majetok obce/VÚC a štátna pomoc

- ❑ Predaj/prenájom nehnuteľností, nákup a predaj majetku, tovaru a služieb **za trhovú cenu** na základe **propagovaného, otvoreného, transparentného, nepodmieneného a nediskriminačného** ponukového konania → **nezakladá štátnu/minimálnu pomoc.**
- ❑ Predaj/prenájom majetku **za cenu nižšiu ako je trhovú**, symbolický nájom/odpustenie nájomného subjektu, ktorý vykonáva hospodársku činnosť → **môže predstavovať štátnu/minimálnu pomoc**
 - Pod **trhovou hodnotou** sa rozumie najmenej taká suma, za akú sa **v tom čase a na tom mieste obvykle predávajú/prenajímajú na dohodnutý účel rovnaké alebo porovnateľné nehnuteľnosti.**
 - Trhová cena je cena vyjadrujúca spoločenskú hodnotu tovaru v peniazoch, ktorá **vzniká na základe ponuky a dopytu na trhu.**
 - Trhová cena môže byť určená aj **znaleckým posudkom** na základe všeobecne akceptovaných trhových indikátorov a oceňovacích štandardov.

Najčastejšie prípady z praxe v oblasti samosprávy

Podpora v oblasti vzdelávania

- verejné vzdelávanie organizované v **rámci vnútroštátneho systému vzdelávania**, ktoré **financuje** a nad ktorým **vykonáva dohľad štát**, možno pokladať za **nehospodársku činnosť**, t. j. nepodlieha pravidlám v oblasti štátnej pomoci,
- **súkromné školy** – skúmať štruktúru a podiel zdrojov financovania

Podpora v oblasti kultúry alebo ochrany kultúrneho dedičstva (vrátane ochrany prírody)

- verejné financovanie činností v oblasti kultúry alebo ochrany kultúrneho dedičstva (vrátane ochrany prírody), ktoré **sú prístupné pre verejnosť** a **nespoplatnené**, príp. **za poplatok, ktorý pokrýva len zlomok skutočných nákladov**, plní čisto sociálny a kultúrny účel **nehospodárskej povahy**, t. j. nepodlieha pravidlám v oblasti štátnej pomoci,
- činnosti v oblasti kultúry alebo ochrany kultúrneho dedičstva, ktoré sú **objektívne nenahraditeľné** (napr. prevádzkovanie verejných archívov, v ktorých sa uchovávajú jedinečné dokumenty), sú tiež považované za činnosti nehospodárskeho charakteru.

Podpora v oblasti športu

- amatérske kluby sa spravidla **nepovažujú za podniky** podľa čl. 107 ZFEÚ, pretože **nevykonávajú hospodársku činnosť**, a preto nepodliehajú pravidlám v oblasti štátnej pomoci.

Najčastejšie prípady z praxe v oblasti samosprávy

Podpora v oblasti financovania infraštruktúry

- pravidlám v oblasti štátnej pomoci nepodlieha:
 - **všeobecná infraštruktúra prístupná širokej verejnosti bez obmedzení** (napr. cesty, mosty, cyklotrasy, turistické chodníky, parky, ihriská...),
 - infraštruktúra, ktorá má charakter **prirodzeného monopolu** (napr. budovanie vodovodných a kanalizačných sietí)
- pozor na **vyhradenú infraštruktúru**,
- pozor na **prevádzku sietí** (hospodárska činnosť) a na **vodovodné/kanalizačné prípojky** (povinnosť vlastníka znášať ich pripojenie/odpojenie/údržby a opravy na vlastné náklady).

Podpora výkonu verejných právomocí

- rekonštrukcia/modernizácia budov miestnych alebo obecných úradov, ktoré sa nevyužívajú na hospodárske činnosti (t. j. ani napr. na prenájom), pravidlám v oblasti štátnej pomoci nepodlieha.

Podpora hospodárskych činností, pri ktorých je za vopred splnených podmienok možný lokálny charakter:

- sociálne služby a zdravotná starostlivosť,
- mestské kultúrne strediská,
- miestne plavárne, knižnice a múzeá,
- regionálne televízie s obmedzeným obsahom vysielania.

Najčastejšie prípady z praxe v oblasti samosprávy

Podpora nehospodárskej činnosti s doplnkovým hospodárskych využitím

- primárne je podporovaná nehospodárska činnosť,
- hospodárske využitie je čisto sprievodnou činnosťou, jeho rozsah nepresahuje 20 % celkovej ročnej kapacity,
- využitie na hospodárske účely je pravidelne sledované (napr. na ročnej báze),
- je stanovený mechanizmus spätného vymáhania pre prípad, že hospodárske využitie prekročí 20 % celkovej ročnej kapacity.

Príklady:

- *futbalový štadión* využívaný primárne amatérskym športovým klubom a športovými klubmi pre deti/mládež, občasne prenajímaný na kultúrne a spoločenské akcie alebo na tréningy profesionálneho športového klubu,
- *budova mestského/obecného úradu*, ktorej časť je hospodársky využívaná,
- *mestské kultúrne stredisko*, v ktorom sú organizované najmä kultúrne podujatia prístupné širokej verejnosti a nespoplatnené, občasne prenajímané na kultúrne/spoločenské podujatia hospodárskeho charakteru,
- *odborná škola*, ktorá poskytuje svoje priestory/učebne na realizáciu platených vzdelávacích kurzov (napr. kurzy celoživotného vzdelávania).

Štátna pomoc nie je problémom
iba novým riešením 😊

Ďakujem za pozornosť

www.statnapomoc.sk
statnapomoc@antimon.gov.sk